

Begrensninger av ytringsfriheten i kinesisk media

Elin Sæther

elin.sather@sgeo.uio.no

Institutt for sosiologi og
samfunnsgeografi, UiO

Statlig eierskap og kontroll over media

- Alle medier har ei tilknytning til parti-staten og privat eierskap er ikke tillatt
- I Kina er mediernes fremste rolle å være talerør for kommunistpartiet
 - Dette innebærer at mediene skal formidle propaganda: informasjon som er politisk godkjent
 - Propaganda er forbundet med en instrumentell forståelse av mediernes samfunnsoppgave

Kommersialisering og økt mediemangfold

- Fra 1980-tallet har partistaten kuttet ned subsidiene og annonseinntekter har blitt den viktigste inntektskilden for mediene
- Krav til salgbarhet har endret mediernes form og innhold
- Konkurransen mellom ulike medier har bidratt til diversifisering i mediefeltet

Kritisk presse i Kina?

- I løpet av 90-tallet har det foregått ei utvikling mot mer kritisk presse i deler av kinesisk media
- Årsaker: økt konkurranse, desentralisert kontrollstruktur, endringer i propagandapolitikken og utbredelsen av internett
- Resultat: det har blitt mulig å diskutere sosiale problemer i den offentlige sfæren

Regulering og kontroll

- Sjølregulering er den mest utbredte formen for mediekontroll
- Tema som involverer og problematiserer den politiske ledelsen er tabu
- Sensitive tema er blant annet: Taiwan, Tibet, religion (Falungong), utenrikspolitikk, miljøspørsmål og større demonstrasjoner og protester

Hvordan journalister jobber for å øke ytringsfriheten

- Kritiske journalister har to strategier: å omgå grensene for hva som kan sies, og å gå så tett opptil grensene som mulig
- Journalister utnytter at det er større frihet til å skrive om lokale problemer
- Kritiske journalister bruker diskursive strategier for å framstille kritikk (negative nyheter) som en naturlig del av mediebildet

Kinesiske mediers ytringsfrihet og OL

- Generelt alltid innstramninger i mediernes ytringsfrihet i forbindelse med viktige politiske og sosiale begivenheter
- Utenlandske journalister har fått større frihet i forbindelse med OL, mens situasjonen er motsatt for kinesiske journalister
- Den kritiske journalistikken kan komme tilbake når forholdene normaliseres igjen